

Elever i gymnasieskolan läsåret 2014/15

Denna PM ger en beskrivning av den officiella statistiken om gymnasieskolans elever läsåret 2014/15. Statistiken baserar sig på uppgifter om gymnasieskolans elever som skolor rapporterar till Centrala studiestödsnämnden (CSN). Bakgrundsinformation har kopplats på från Registret över totalbefolkningen samt Utbildningsregistret hos Statistiska centralbyrån (SCB).

Inom gymnasieskolan finns 18 nationella program. Av dessa är tolv yrkesprogram och sex högskoleförberedande program. Alla program är treåriga. Yrkesprogrammen ska förbereda eleverna för arbetslivet. Efter utbildningen ska det vara möjligt att direkt påbörja en yrkesbana. De högskoleförberedande programmen syftar däremot till att göra eleverna väl förberedda för studier på högskola och universitet.

Inom gymnasieskolan finns det fem introduktionsprogram. Dessa ska ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program eller leda till arbete. Utbildningen är på heltid och eleven följer en individuell studieplan. De fem introduktionsprogrammen är uppbyggda på olika sätt och har olika syften.

Mer information om nationella programmen, introduktionsprogrammen och avvikelser från de nationella programmen finns på Skolverkets hemsida.

PM

2 (21)

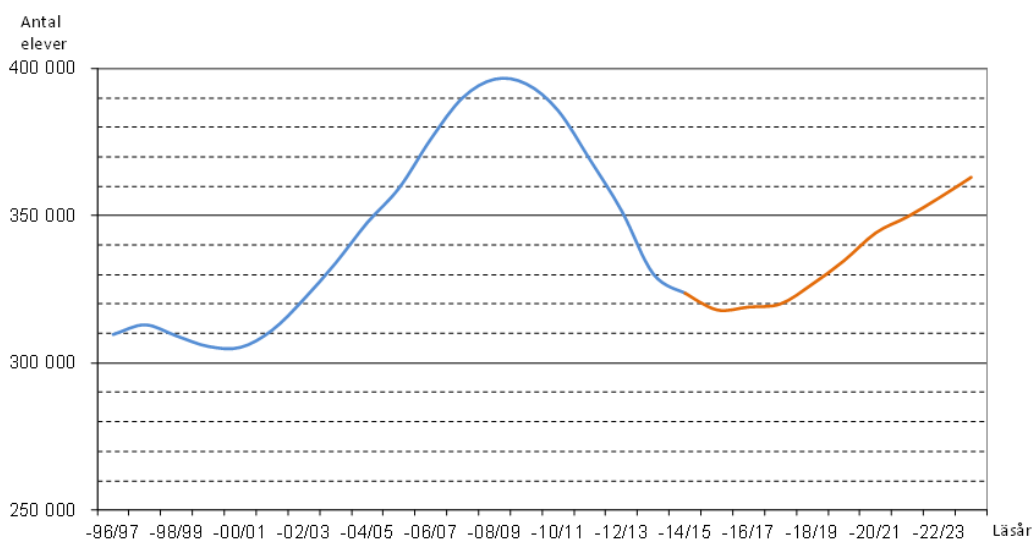
Elever i gymnasieskolan läsar 2014/15	3
<i>Elever per programtyp i årskurs 1.....</i>	<i>4</i>
Elever på nationella program	6
<i>Programstorlek, könsfördelning och huvudmän.....</i>	<i>6</i>
<i>Antal skolenheter per program.....</i>	<i>8</i>
<i>Elever på nationella program i årskurs 1</i>	<i>8</i>
<i>Elever per inriktning i årskurs 3.....</i>	<i>11</i>
<i>Lärlingsutbildningar</i>	<i>12</i>
<i>Elever som läser ett tekniskt fjärde år mot gymnasieingenjörsexamen</i>	<i>12</i>
<i>Avvikelser från de nationella programmen.....</i>	<i>13</i>
Elever på introduktionsprogram.....	14
<i>Antalet skolenheter per program.....</i>	<i>16</i>
<i>Elever på introduktionsprogram i årskurs 1.....</i>	<i>16</i>
Studieflöden i gymnasieskolan.....	17
<i>Elever som påbörjat sin gymnasieutbildning på ett nationellt program</i>	<i>18</i>
<i>Elever som påbörjat sin gymnasieutbildning på ett introduktionsprogram</i>	<i>19</i>

Elever i gymnasieskolan läsår 2014/15

Läsår 2014/15 går 323 700 elever i gymnasieskolan, vilket är 6 500 färre elever jämfört med föregående läsår. Det motsvarar en minskning på två procent. Trots den totala minskningen i gymnasieskolan har årskurs 1 ökat med 600 elever jämfört med föregående läsår och har läsår 2014/15 totalt 121 100 elever. Ökningen i årskurs 1 beror på ett ökat elevantal på introduktionsprogram, i synnerhet på språkintruktionsprogrammet. Däremot har årskurs 2 och 3 minskat i elevantal, till följd av små elevkullar. Både årskurs 2 och 3 har minskat med omkring 3 600 elever var, vilket motsvarar ett elevtapp på ungefär 3,5 procent. Det går nu 101 200 elever i årskurs 2 och 101 400 elever i årskurs 3.

Antalet elever i gymnasieskolan varierar mellan åren med förändringen av antalet ungdomar i gymnasieålder. Diagram 1 visar antalet elever i gymnasieskolan från och med läsåren 1996/97, med prognos fram till 2023/24.

Diagram 1 Antal elever i gymnasieskolan läsåren 1996/97 till 2014/15 med prognos för läsåren 2015/16 till 2023/24.

Nästa läsår förväntas en liten elevminskning men sedan ökar elevantalet i gymnasieskolan. Från läsåret 2015/16 fram till läsåret 2023/24 beräknas ökningen bli omkring 45 000 elever.

Antalet elever som studerar i gymnasieskolan har de två senaste åren varit fler än vad Skolverkets prognoser visat. Prognoserna utgår från att ungdomar i aktuell ålder har samma studiemönster, övergång från grundskolan samt antal studieår i gymnasieskolan. Främsta orsaken till justeringarna är att fler har invandrat än tidigare. Detta framgår också av att programmet för språkintruktionsprogrammet har ökat kraftigt de senaste åren.

Elevminskningen i gymnasieskolan totalt har medfört en minskning av antal elever både i skolenheter med offentliga och enskilda huvudmän.¹ Omkring 83 400 elever, ungefär en fjärdedel av alla gymnasieelever, går i skolenheter med enskild huvudman. Detta är samma andel som förra året vilket visar på att den tidigare trenden med ökande elevantal på skolor med enskild huvudman stannar av. Det finns gymnasieskolor i 259 av Sveriges 290 kommuner, vilket är två kommuner färre än förra läsåret. Totalt finns 1 328 gymnasieskolenheter i landet, vilket är 18 skolenheter färre jämfört med förra läsåret. Av dessa har 859 kommunal huvudman, 452 enskild huvudman och 17 landstingskommunal huvudman. Jämfört med förra läsåret har skolenheter med kommunal huvudman minskat i antal med tio stycken, skolenheter med enskild huvudman har minskat med åtta stycken och antalet med landstingskommunal huvudman är oförändrat.

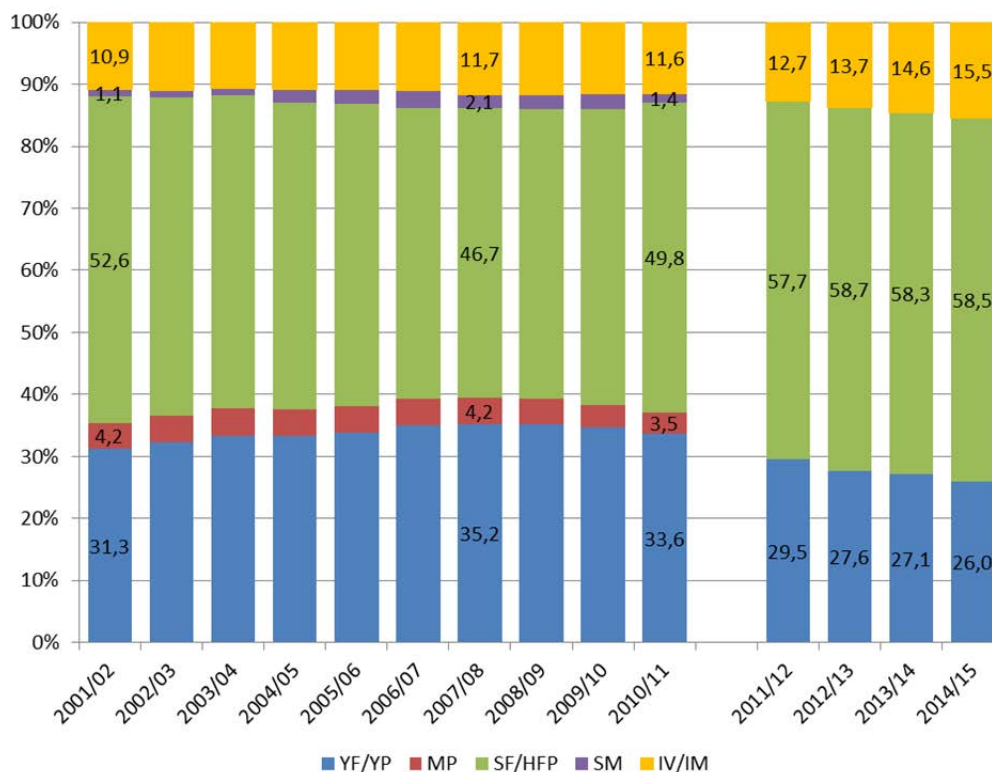
Elever per programtyp i årskurs 1

En del av Skolverkets statistik om gymnasieskolan baseras på elever i årskurs 1 som inte tidigare har varit registrerade i gymnasieskolan. Det här avsnittet beskriver hur nybörjare i årskurs 1, d v s de som inte tidigare varit registrerade i gymnasieskolan, har fördelat sig mellan programtyperna över tid.² Följande diagram visar nybörjar-
elevers fördelning per programtyp i årskurs 1 sedan läsåret 2001/02.

¹ När skollagen (2010:800) började tillämpas ersattes begreppet *skola* med *skolenhet*. I uppföljningsstatistiken infördes den nya definitionen från läsåret 2012/13. I redogörelsen används här både begreppet skola och skolenhet, skola i mer allmän bemärkelse och skolenhet när exakta antalsuppgifter anges. Huvudsakligen slås kommunala och landstingskommunala huvudmän samt gymnasieförbund ihop till kategorin offentliga huvudmän i statistiken om gymnasieskolans elever.

² Vi använder begreppet *nybörjare* för elever som inte tidigare varit registrerade i gymnasieskolan. Användning av ordet *programtyp* syftar till uppdelningen mellan högskoleförberedande program, yrkesprogram respektive introduktionsprogram.

Diagram 2 Andel (procent) nybörjarelever i årskurs 1 per programtyp läsåren 2001/02-2014/15

Kommentar: Beteckningen YF/YP avser yrkesförberedande/yrkesprogram, MP avser medieprogrammet, SF/HFP avser studieförberedande/högskoleförberedande program, SM avser specialutformade program utan tydlig anknytning till ett nationellt program och IV/IM avser individuella program/introduktionsprogram.

Bland alla elever som går för första gången i årskurs 1 läsåret 2014/15 läser 26 procent ett yrkesprogram, 59 procent ett högskoleförberedande program och 16 procent ett introduktionsprogram. Yrkesprogrammen växte från läsåret 2001/02 fram till läsåret 2007/08, för att därefter minska. Andelen elever på yrkesprogram har minskat med en procentenhet jämfört med föregående läsåret. Däremot har andelen elever på högskoleförberedande program ökat något. Andelen elever på introduktionsprogram har ökat med en procentenhet. Sedan läsåret 2011/12 har andelen nybörjarelever i årskurs 1 på introduktionsprogram ökat med ungefär 1 800 elever, vilket motsvarar en ökning med nästan tre procentenheter. Ökningen beror till största del på ett ökat antal elever på språkintröduktion.

Elever på nationella program

Detta avsnitt beskriver statistiken över elever som går på nationella program.³ Först redovisar vi det totala antalet elever i alla årskurser på de olika nationella programmen, könsfördelning på programmen, samt fördelning mellan skolor med offentliga respektive enskilda huvudmän. Därefter beskriver vi förändringar i elevantal på de enskilda programmen i årskurs 1 jämfört med förra året. För denna del av redovisningen används siffror över alla elever i årskurs 1 istället för alla årskurser eftersom det ger en tydligare bild av vilka förändringar som sker mellan åren.

Programstorlek, könsfördelning och huvudmän

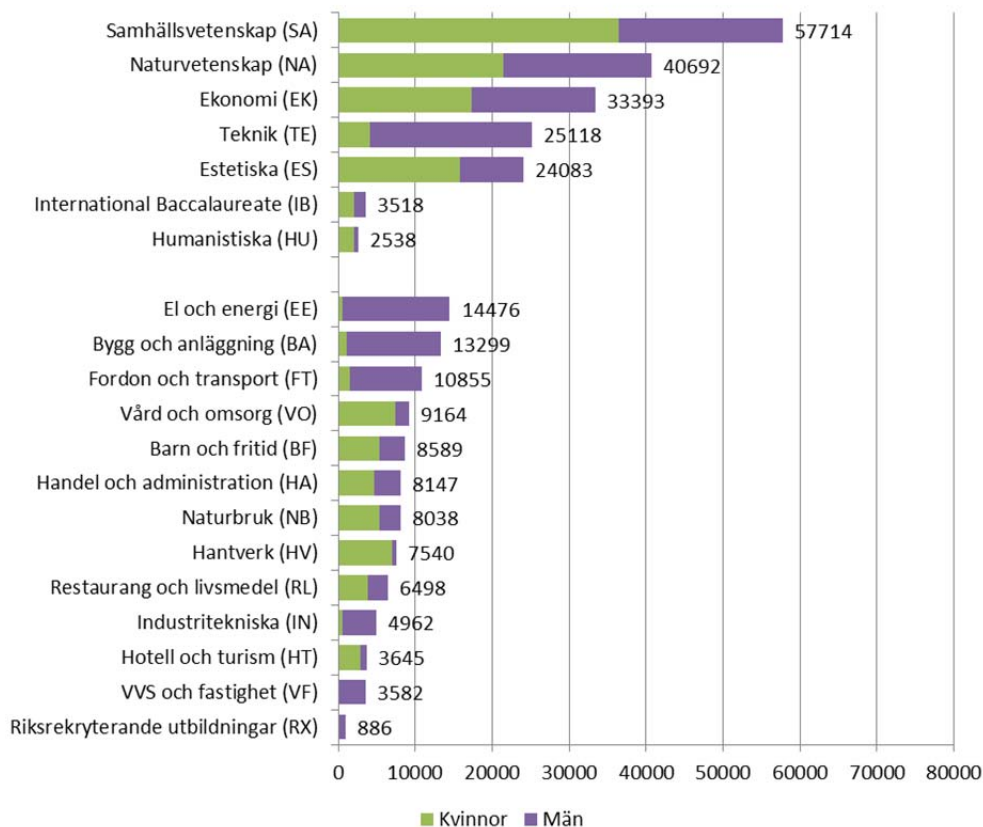
Läsåret 2014/15 går totalt 286 700 elever på nationella program, 187 100 på högskoleförberedande program och 99 700 på yrkesprogram. Högskoleförberedande program har flest elever, där samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet är störst, med totalt 57 700 respektive 40 700 elever. Ekonomiprogrammet har växt sett till elevantal flera år i rad och är det tredje största programmet med 33 400 elever. Humanistiska programmet har däremot minskat i elevantal de senaste åren och har nu totalt 2 500 elever, vilket innebär att det är det minsta av alla nationella program. Bland yrkesprogrammen är el- och energiprogrammet respektive bygg- och anläggningsprogrammet störst, med 14 500 respektive 13 300 elever. VVS- och fastighetsprogrammet och hotell- och turismsprogrammet är de minsta bland yrkesprogrammen med 3 600 elever var.

Det är en ojämn könsfördelning på de flesta nationella program vilket följande diagram visar.⁴

³ I redovisningen ingår riksrekryterande utbildningar med egna examensmål (utbildningar inom flygteknik, marinteknik, samiska näringar, sjöfart, tågteknik och yrkesdans), samt International Baccalaureate.

⁴ Som jämn könsfördelning menas här att varken kvinnor eller män utgör mer än 60 procent av eleverna på programmet.

Diagram 3: Antal elever på nationella program läsår 2014/15, per program och kön.

Samhällsvetenskapsprogrammet är störst sett till antalet elever och har en relativt jämn könsfördelning. Detsamma gäller för naturvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Bland yrkesprogrammen har de tre största programmen en övervikt av män. Det största yrkesprogrammet, el- och energiprogrammet, har också en av de mest ojämna könsfördelningarna bland alla nationella programmen. Hantverksprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och hotell- och turismprogrammet är yrkesprogram som har störst andel kvinnor.

Det förekommer även skillnader mellan programtyper och enskilda program när det gäller andelen elever på skolor med offentliga respektive enskilda huvudmän. Bland elever på yrkesprogram går 27 procent på skolenheter med enskild huvudman och motsvarande siffra för elever på högskoleförberedande program är 28 procent. Denna fördelning är oförändrad från förra året. Nästan hälften av eleverna på naturbruksprogrammet och hantverksprogrammet går på skolenheter med enskild huvudman medan andelen på restaurang- och livsmedelsprogrammet är 14 procent. Av de högskoleförberedande programmen har estetiska programmet och ekonomiprogrammet störst andel elever som går på skolenheter med enskild hu-

vudman, 39 respektive 30 procent. Detta kan jämföras med 14 procent bland elever på humanistiska programmet.

För mer statistik om elevsammansättningen på de olika programmen se tabell 5A, 5B och 5C.⁵

Antal skolenheter per program

Yrkesprogram finns på totalt 872 skolenheter läsåret 2014/15, vilket är fem fler än förra läsåret.⁶ Däremot är det fem skolkommuner färre som har gymnasieskolor med yrkesprogram jämfört med föregående läsåret. Det finns totalt 230 skolkommuner som erbjuder minst ett yrkesprogram. El- och energiprogrammet har flest skolenheter med 289. De program som ges på minst antal skolenheter är naturbruksprogrammet och hotell- och turismsprogrammet som ges på 111 respektive 113 skolenheter. Antalet skolenheter som har barn- och fritidsprogrammet är två färre än föregående läsåret och antalet med bygg- och anläggningsprogrammet har ökat med åtta. Hantverksprogrammet är det yrkesprogram som har tappat mest sett till antal skolenheter, och har nu 196 skolenheter vilket är 14 färre än förra läsåret. Hotell- och turismprogrammet har även ett relativt stort tapp i antal skolenheter, 13 färre än förra läsåret.

Högskoleförberedande program finns på totalt 868 skolenheter i Sverige, vilket är oförändrat antal jämfört med förra läsåret. Dessa finns i 207 skolkommuner, vilket är sex kommuner färre. Samhällsvetenskapsprogrammen finns på flest skolenheter, totalt 530, medan humanistiska programmet finns på 78. Den största ökningen i antalet skolenheter jämfört med förra året gäller för naturvetenskapsprogrammet som nu finns på 436 skolenheter, 33 fler än förra året. Teknikprogrammet ökar också med 31 skolenheter och ekonomiprogrammet med 22. Elever som läser teknikprogrammet finns nu på 318 skolenheter och elever som läser ekonomiprogrammet finns på 357 skolenheter.

För mer information om antalet skolenheter per program och inriktning se tabell 5D-E läsåret 2014/15 och 5D-E läsåret 2013/14.⁷

Elever på nationella program i årskurs 1

Det här avsnittet beskriver förändringar i elevantal per programtyp och program när det gäller nationella program. Beskrivningar utgår ifrån alla elever som går i

⁵ <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/skolor-och-elever>

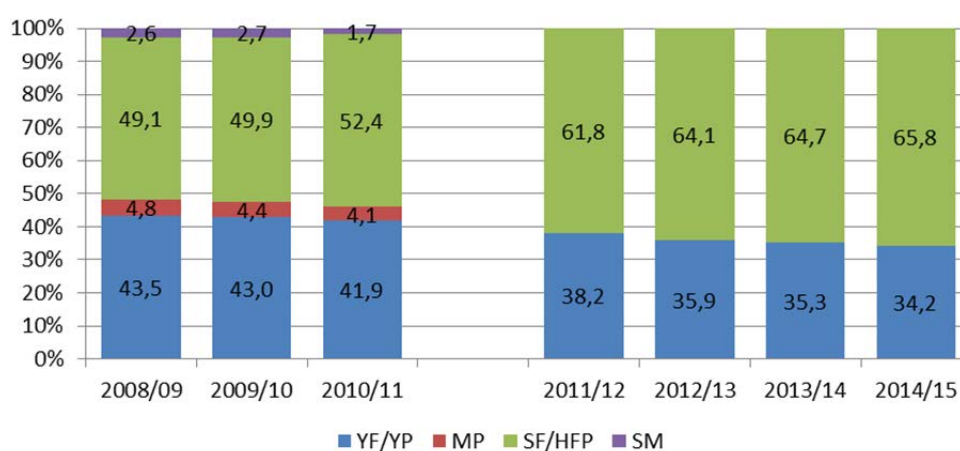
⁶ Notera att till exempel en ökning i antal skolenheter inte behöver innebära att bara nya skolenheter har tillkommit utan att det överlag är så att flera har tillkommit än utgått. Det är även bra att ha i åtanke att begreppet *skolenhet* inte är att förväxla med *skola*. En skola är till exempel ofta indelad i flera skolenheter vilket ibland utgörs av en eller några klasser/undervisningsgrupper.

⁷ <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/skolor-och-elever>

årskurs 1 läsåret 2014/15, oavsett om de tidigare har varit registrerade i gymnasieskolan eller inte.⁸ Genom att redovisa för uppgifter om elever i årskurs 1 istället för alla årskurser ges en tydligare bild av förändringar mellan åren.

Totalt går 97 000 elever i årskurs 1 på nationella program, vilket är 600 färre jämfört med föregående läsår. Diagram 4 visar fördelningen av elever mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program, eller motsvarande, sedan läsåret 2008/09.

Diagram 4: Andel (procent) på nationella program, eller motsvarande, i årskurs 1 per programtyp läsåren 2008/09-2014/15

Kommentar: Beteckningen YF/YP avser yrkesförberedande/yrkesprogram, MP avser medieprogrammet, SF/HFP avser studieförberedande/högskoleförberedande program, SM avser specialutformade program utan tydlig anknytning till ett nationellt program.

Den största minskningen på yrkesprogrammen skedde i samband med införandet av den reformerade gymnasieskolan inför läsåret 2011/12. Minskningen har därefter fortsatt men inte i lika stor utsträckning. Elevtappet för yrkesprogrammen i år har inneburit 1 300 färre elever i årskurs 1. Däremot går 600 fler elever på högskoleförberedande program.

Bland yrkesprogrammen har barn- och fritidsprogrammet störst elevtapp på 300 elever jämfört med föregående läsår, vilket motsvarar en minskning på 10 procent. Bygg- och anläggningsprogrammet, hantverksprogrammet och industritekniska programmet är några program som fortsätter att tappa elever flera år i följd. Handels- och administrationsprogrammet är det enda yrkesprogrammet som har ökat och har knappt 100 fler elever i årskurs 1, en ökning på tre procent jämfört med föregående läsår. Vård- och omsorgsprogrammet har minskat i antal elever med

⁸ Redovisningen skiljer sig från det som tidigare har redovisats för nybörjarelever genom att den inte beskriver hur elever börjar sina studier på gymnasieskolan, utan istället visar hur många som nu går i årskurs 1 på respektive programtyp och program.

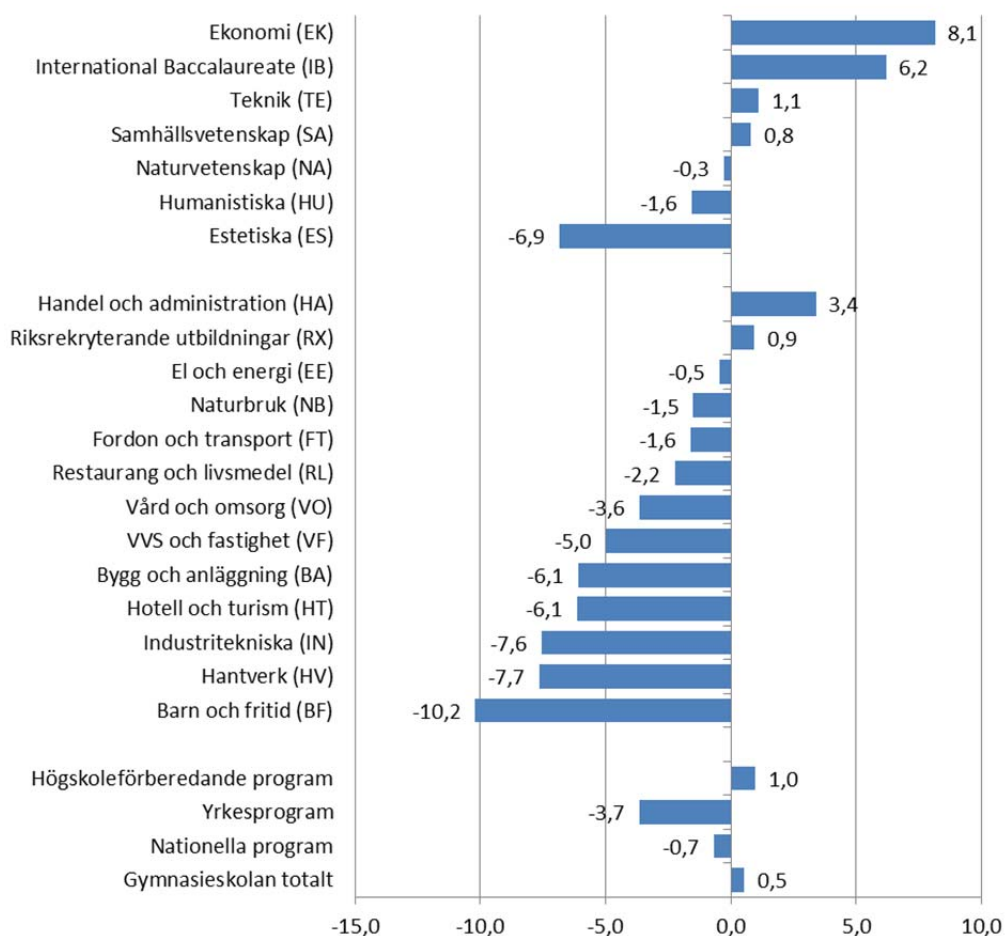
PM

10 (21)

100 elever i år. Föregående läsårs elevökning på detta program har alltså inte fortsatt i år.

Den största ökningen på högskoleförberedande programmen har skett på ekonomiprogrammet, som ökat med drygt 900 elever eller åtta procent. Däremot har estetiska programmet minskat med drygt 550 elever, en minskning med sju procent.

Diagram 5: Procentuell förändring av antalet elever i årskurs 1 på nationella program mellan läsåret 2013/14 och läsåret 2014/15

Elever per inriktning i årskurs 3

Storleken på de olika programmens inriktningar varierar kraftigt.⁹ Det är färre elever som går på yrkesprogram än högskoleförberedande program, det är flera yrkesprogram och de har generellt flera inriktningar. Detta leder till att yrkesprogram drabbas särskilt mycket av små elevkullar. I detta avsnitt görs en övergripande beskrivning över fördelningen av elever på inriktningar i årskurs 3. Genom att här utgå ifrån elever i årskurs 3 ges en indikation om antal elever som förväntas vara klara med utbildningen till våren 2015.

Inriktningar på yrkesprogram

El- och energiprogrammet är det största yrkesprogrammet sett till elevantal och det har fyra inriktningar. Den största inriktningen är *elteknik* där omkring hälften av eleverna i årskurs 3 går, cirka 2 700 elever. Bygg- och anläggningsprogrammet är det näst största yrkesprogrammet och det har fem olika inriktningar. Största inriktningen är *husbyggnad* som har 3 100 elever i årskurs 3, vilket gör det till den största inriktningen bland alla yrkesprogrammen. Handels- och administrationsprogrammets inriktning *handel och service* är också en relativt stor inriktning med 2 500 elever som går i årskurs 3.

Detta kan jämföras med några inriktningar med mycket små elevantal. De minsta inriktningarna är *godshantering* på fordons- och transportprogrammet och *färskevaror, delikat och catering* på restaurang- och livsmedelsprogrammet som båda har totalt drygt 10 elever i årskurs 3, samt *ventilationsteknik* på VVS- och fastighetsprogrammet med knappt 20 elever.

Inriktningar på högskoleförberedande program

Den största inriktningen bland högskoleförberedande program är *naturvetenskap* på naturvetenskapsprogrammet. Det är 10 600 elever som går denna inriktning i årskurs 3. Näst största inriktningen finns på samhällsvetenskapsprogrammet där 9 800 elever går inriktningen *beteendevetenskap*. På ekonomiprogrammet som har ökat sett till elevantal de senaste åren finns inriktningen *ekonomi* som har 7 200 elever i årskurs 3.

Bland de minsta inriktningarna på högskoleförberedande program finns *kultur* på humanistiska programmet, *dans* på estetiska programmet och *produktionsteknik* på teknikprogrammet. Dessa inriktningar har alla mellan 350 och 500 elever i årskurs 3 läsåret 2014/15.

⁹ Elever väljer oftast inriktning i årskurs 2. På estetiska programmet, hantverksprogrammet, industri-tekniska programmet och naturbruksprogrammet kan eleverna få möjlighet att välja inriktning redan från årskurs 1. I vissa fall förekommer det att elever inte väljer förrän i tredje årskursen.

För mer information om antalet elever per inriktning se tabell 5D läsår 2014/15.¹⁰

Lärlingsutbildningar

Utbildningen på ett nationellt yrkesprogram kan genomföras som lärlingsutbildning. Regelförändringar och nya rapporteringsrutiner gör att lärlingsutbildningen är svår att följa upp i Skolverkets ordinarie uppföljningssystem.¹¹ Det finns en skillnad mellan det antal lärlingar som huvudmännen har inrapporterat i Skolverkets uppföljningssystem och antalet lärlingar som skolorna fått statsbidrag för. Uppgifter om elever som går en lärlingsutbildning är därför osäkra. Från och med 1 januari 2014 får lärlingar i gymnasieskolan en extra lärlingsersättning om 1 000 kr per månad.

Hösten 2011 och 2012 har antalet utbetalda statsbidrag för elever på lärlingsutbildning i årskurs 1 gällt omkring 1 200–1 300 elever. Hösten 2013 var motsvarande antal 1 600 elever och hösten 2014 utbetalades statsbidrag för 1 900 elever. Sammanlagt, för alla årskurser, utbetalades statsbidrag för 5 600 elever hösten 2013 och 7 300 elever hösten 2014 som lärlingar i gymnasieskolan. Den officiella statistiken bygger däremot på det som skolorna inrapporterar till CSN. För läsår 2014/15 uppgavs knappt 6 800 elever gå lärlingsutbildning i gymnasieskolan, vilket är några hundra färre än antalet som statsbidrag har betalats ut för. Flest antal i lärlingsutbildning finns inom bygg- och anläggningsprogrammet, 1 600 elever, följt av handels- och administrationsprogrammet, cirka 800 elever.

Elever som läser ett tekniskt fjärde år mot gymnasieingenjörsexamen

Från läsåret 2011/12 till och med 2014/15 finns en försöksverksamhet med ett tekniskt fjärde år, eller gymnasieingenjörsutbildning. Detta kan sökas av elever som fått slutbetyg eller examen från teknikprogrammet. Utbildningen vänder sig till elever som vill vidareutbilda sig och få en yrkesutbildning som ger grund både för arbetslivet och för vidare studier i naturvetenskap och teknik på högskola och universitet. Gymnasieingenjörsutbildning anordnas i 18 kommuner och på lika många skolenheter, varav de flesta har kommunal huvudman. Det finns knappt 280 elever som läser ett tekniskt fjärde år, vilket är ungefär 40 elever fler än föregående läsår. Av eleverna är 19 procent kvinnor och 81 procent män.

¹⁰ <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/skolor-och-elever>

¹¹ Från och med läsår 2011/12 är lärlingsutbildningen ett permanent alternativ på yrkesprogrammen. Skolverket genomför särskilda studier som följer verksamheten, se exempelvis ” Utvecklingen av lärlingsutbildningen” (2013). Rapport 397. Någon ansökan om tillstånd behövs inte, men för erhållande av statsbidrag krävs godkända utbildningskontrakt mellan skola, arbetsplats och elev/vårdnadshavare. Se exempelvis ” Utvecklingen av lärlingsutbildningen” (2013). Rapport 397.

Gymnaseingenjörutbildningen har tre profiler utformade i samråd med arbetslivet. Den profil som har flest elever är *innovation och produktion* med cirka 150 elever. De övriga två profilerna, *informationsteknik* respektive *sambällsbyggande*, har detta läsår cirka 60 elever var.

Avvikelser från de nationella programmen

Det finns också utbildningar som på olika sätt och i olika omfattning avviker från de nationella programmen: särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar, idrottsutbildningar och spetsutbildningar. Elever som rapporteras på dessa utbildningar i Skolverkets uppföljningssystem särredovisas inte i tabeller och diagram i denna PM utan redovisas inom aktuella program och inriktningar i ordinarie tabeller. Det gäller även de tabeller som publiceras på Skolverkets webbplats. Det ska noteras att vissa brister i uppföljningssystemet gör att det är svårt att följa upp elever på särskilda varianter, spetsutbildningar etc med denna statistik.

Särskilda varianter

Särskilda varianter är utbildningar med avvikelser från de nationella programmen antingen inom utrymmet för programfördjupning eller inom utrymmet för inriktning och programfördjupning.¹² Särskilda varianter knyter alltid an till ett nationellt program och är därmed antingen högskoleförberedande eller yrkesprogram. Särskilda varianter inom det estetiska området får dock bara finnas på högskoleförberedande program.

Läsåret 2014/15 är 4 000 elever rapporterade på en särskild variant. På yrkesprogram är särskilda varianter som anknyter till naturbruksprogrammet störst, 380 elever, följt av el- och energiprogrammet, knappt 150 elever. På högskoleförberedande program har särskilda varianter som anknyter till naturvetenskapsprogrammet flest antal elever, 1 400 elever, följt av estetiska programmet, 1 300 elever, och samhällsvetenskapsprogrammet, 400 elever.

Spetsutbildning inom försöksverksamhet

Hösten 2009 startade försöksverksamheten med spetsutbildningar inom natur- och samhällsvetenskap där elever kan bredda och fördjupa sina kunskaper i ämnen som matematik, samhällsvetenskap, ekonomi eller humaniora. Skolverket följer försöket och rapporterar såväl kvalitativa som kvantitativa resultat i årliga redovisningar.¹³ Totalt har 18 skolor tillstånd att bedriva 20 olika spetsutbildningar. Utbildningarna är riksrekryterande. Läsåret 2014/15 var det totalt 830 elever inrapporterat på spetsutbildningar, alla årskurser. Mer än hälften befinner sig på naturvetenskaps-

¹² Både offentliga och enskilda huvudmän kan erbjuda dessa utbildningar efter tillstånd av Skolverket alternativt Skolinspektionen. En offentlig huvudman ansöker hos Skolverket och en enskild huvudman ansöker hos Skolinspektionen. Listor över samtliga godkända utbildningar finns på Skolverkets hemsida.

¹³ Skolverkets utvärderingar av försöksverksamhet med gymnasial spetsutbildning 2010-2013 finns på Skolverkets hemsida.

PM

14 (21)

programmet, cirka 450 elever, följt av samhällsvetenskapsprogrammet, drygt 200 elever.

Estetisk spetsutbildning

Utöver försöksverksamheten med spetsutbildningar inom natur- och samhällsvetenskap finns också spetsutbildningar inom ramen för det estetiska programmet. Estetisk spetsutbildning är ingen försöksverksamhet utan är en riksrekryterande utbildning inom det estetiska programmet.

Läsåret 2013/14 var 1 010 elever rapporterade på en estetisk spetsutbildning. Hösten 2014 hade dessa utbildningar drygt 1 200 elever. En majoritet av eleverna läser en spetsutbildning inom inriktningen *musik*.

Idrottsutbildningar

Nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) är utbildningar med tydlig elitidrottskaraktär som Skolverket beslutar om efter det att ett specialidrottsförbund har tillstyrkt ansökan.¹⁴ Från läsåret 2011/12 och fram till 2014/15 har ansökningar om nationella idrottsutbildningar godkänts på fler än 200 skolor (numera nästan 300 skolenheter), varav merparten med offentlig huvudman. En stor del av de godkända utbildningarna avser fotboll, handboll, ishockey och innebandy.

Antalet inrapporterade elever på nationella godkända idrottsutbildningar uppgår läsåret 2014/15 till cirka 7 300 på 272 skolenheter. Det är ungefär 2 500 elever i varje årskurs. Antalet elever på nationella godkända idrottsutbildningar är betydligt fler på ett högskoleförberedande program än på yrkesprogram, cirka 6 000 respektive 1 300 elever.

Riksrekryterande idrottsutbildningar (RIG) finns läsåret 2014/15 på 59 skolenheter och antalet inrapporterade elever är cirka 730. Flest elever går på samhällsvetenskapliga programmet, 240 elever, följt av naturvetenskapliga, 180 elever, och ekonomiprogrammet, 150 elever.

Elever på introduktionsprogram

Följande avsnitt fokuserar på introduktionsprogrammen. Inledningsvis redovisar vi antalet elever totalt i alla årskurser på de olika programmen, könsfördelningen, fördelning på årskurs samt fördelning mellan skolenheter med offentliga respektive

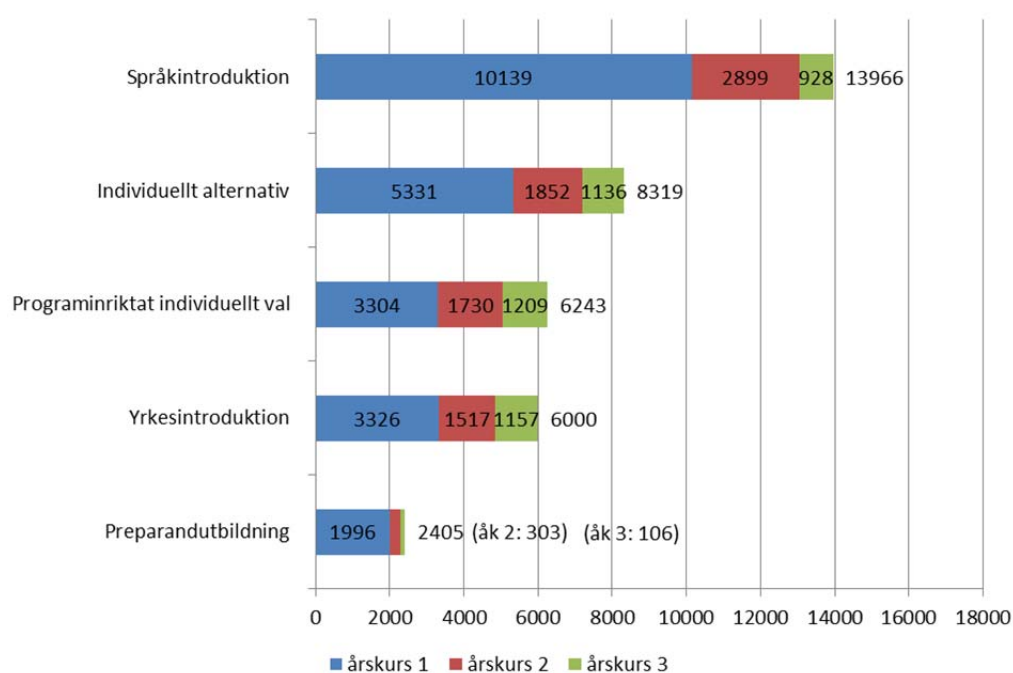
¹⁴ En skolhuvudman som vill anordna en nationellt godkänd idrottsutbildning ska ansöka hos Skolverket för offentlig huvudman och hos Skolinspektionen för enskild huvudman. En annan sorts idrottsutbildning är utbildningar vid riks-idrotts-gymnasier (RIG). Dessa är riksrekryterande och Skolverket beslutar om dessa efter förslag från Sveriges Riks-idrotts-förbund.

enskilda huvudmän.¹⁵ Därefter följer information om antalet skolenheter per program. Sist i avsnittet beskriver vi förändringarna i elevantal i årskurs 1 för de fem olika introduktionsprogrammen.

Programstorlek, könsfördelning och huvudmän

Läsåret 2014/15 går totalt 37 000 elever på introduktionsprogram. Som diagram 6 visar är de flesta elever på introduktionsprogrammen inrapporterade på årskurs 1.

Diagram 6: Antal elever per program med markering för årskurs

Språkintröduktion är det största intröduktionsprogrammet och har nästan 14 000 elever. Det minsta programmet är preparandutbildning som har drygt 2 400 elever. Preparandutbildning är tänkt att pågå högst ett år och den har också minst andel elever i årskurs 2 och 3. Programinriktat individuellt val syftar till att så snart som möjligt ge elever behörighet till ett yrkesprogram. Programmet har dock en relativt stor andel elever i årskurs 2 och 3, 28 respektive 19 procent.

Generellt sett är intröduktionsprogrammen relativt jämnt fördelade mellan könen. Mest ojämn könsfördelning är det på språkintröduktion och programinriktat indi-

¹⁵ Viktigt att notera är att intröduktionsprogram inte behöver vara organiserat årskursvis, utan eleverna får följa en individuell studieplan. I den officiella statistiken redovisas ändå elever på intröduktionsprogram per årskurs, motsvarande de uppgifter som skolor rapportera in för eleverna.

viduellt val, där 64 respektive 65 procent av eleverna är män. Detta är att jämföra med förra läsåret då programinriktat individuellt val hade en jämn könsfördelning.

Elva procent av eleverna på introduktionsprogram går i skolenheter med enskild huvudman, jämfört med 28 procent bland elever på nationella program. Detta är en liten ökning jämfört med förra läsåret då andelen var nio procent. Största ökning sker på yrkesintroduktion och programinriktat individuellt val, där 25 procent respektive 27 procent av elever går på skolenheter med enskild huvudman. Förra läsåret var motsvarande andelar 19 respektive 23 procent. Nästan alla elever på språkintröduktion och individuellt alternativ går på skolenheter med offentliga huvudmän.

För mer statistik om elevsammansättningen på de olika programmen se tabell 5A, 5B och 5C.¹⁶

Antalet skolenheter per program

Det finns totalt 860 skolenheter som läsåret 2014/15 har minst ett introduktionsprogram och dessa finns i 257 av Sveriges 290 kommuner. Detta är en ökning med 75 skolenheter jämfört med förra läsåret. Antalet skolkommuner är oförändrat. Antalet skolenheter har ökat mest för programinriktat individuellt val, som i år finns på 541 skolenheter, 50 skolenheter fler än förra läsåret. Språkintröduktion har också ökat med 32 skolenheter och yrkesintroduktion med 28. Dessa program finns nu på 318 respektive 424 skolenheter.

För mer information om antalet skolenheter per program se tabell 5D läsåret 2014/15 och 5D läsåret 2013/14.¹⁷

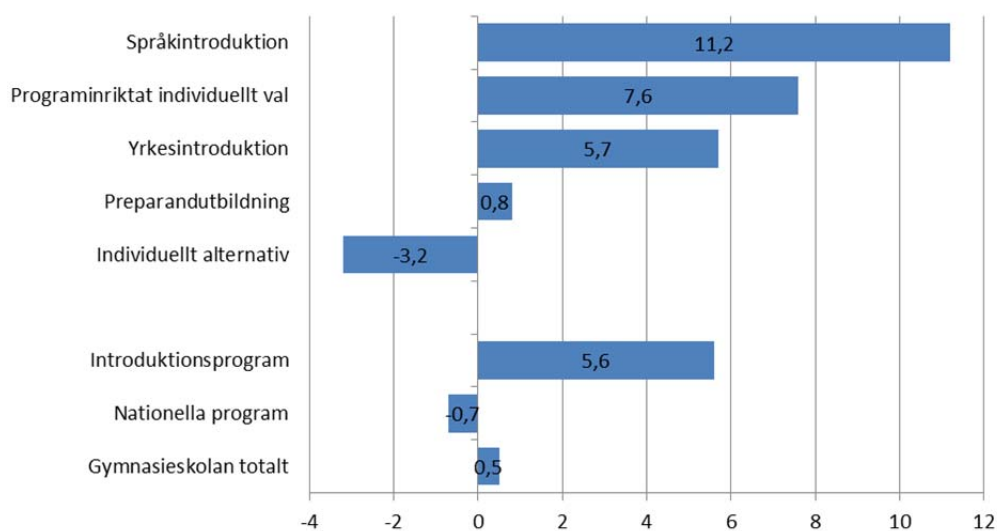
Elever på introduktionsprogram i årskurs 1

Diagram 6 visar förändringar i antal elever i årskurs 1 på de olika introduktionsprogrammen jämfört med föregående läsåret. Som tidigare har nämnts har språkintröduktion ökat mest med, elva procent. Även programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion har ökat, med åtta respektive sex procent, medan individuellt alternativ är det enda introduktionsprogram som minskar i elevantal.

¹⁶ <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/skolor-och-elever>

¹⁷ <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/skolor-och-elever>

Diagram 6: Procentuell förändring av antalet elever i årskurs 1 på introduktionsprogram mellan läsåret 2013/14 och läsåret 2014/15.

Studieflöden i gymnasieskolan

Här utgår redovisningen från nybörjarelever, det vill säga de elever i årskurs 1 som inte tidigare varit registrerade i gymnasieskolan. Genom att följa dessa elever över tid har statistik tagits fram över andelen som inte längre är registrerade i gymnasieskolan, andelen som har bytt program samt andelen som går kvar på samma program ett eller två år efter påbörjad gymnasieutbildning.¹⁸

Redovisningen av statistik över studieflöden har gjorts om. Tidigare har elever som haft tillfälliga personnummer ingått i beräkningarna.¹⁹ Från och med detta läsåret exkluderas dessa elever. För nybörjare hösten 2012 och hösten 2013 gäller detta 1 500 respektive 2 000 elever. Anledningen till förändringen är att elever med tillfälliga personnummer tidigare har lett till en överskattning av andelen som avbryter sina studier. När en person blir folkbokförd och får ett personnummer så framstår den i statistiken som en ny person. Den ”gamla identiteten” med tillfälligt personnummer ”finns inte längre” och blev tidigare redovisad som avbrytare. Eftersom en stor del av elever på språkin introduktion har tillfälliga personnummer, påverkas statistiken för dessa elever mest.

I detta avsnitt redogörs först uppgifter för elever som har påbörjat sina studier på ett nationellt program och därefter redovisas uppgifter för elever som påbörjat sina studier på ett av de fem introduktionsprogrammen.

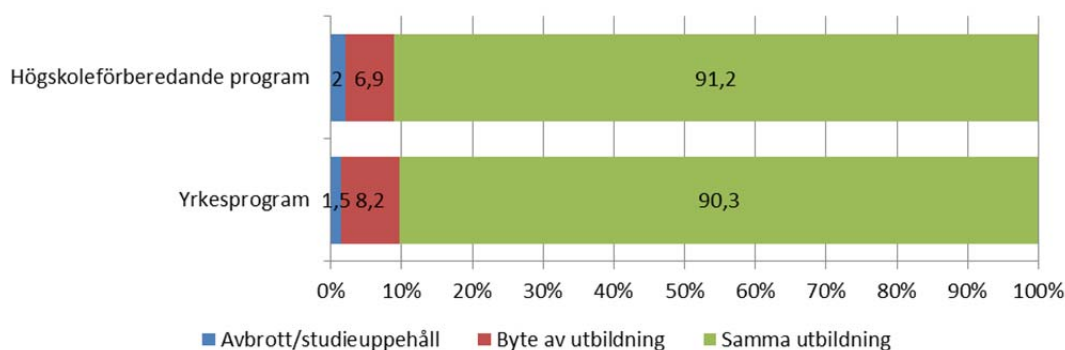
¹⁸ Orsaker till att elever inte längre är registrerade i gymnasieskolan kan vara att de avbrutit sina gymnasie studier, att de gjort ett studieuppehåll eller att de har fått ett arbete.

¹⁹ Elever som har tillfälligt personnummer kan antingen vara nyanlända som ännu inte folkbokförts alternativt ha skyddade personuppgifter.

Elever som påbörjat sin gymnasieutbildning på ett nationellt program

Bland elever som påbörjat sin gymnasieutbildning läsåret 2013/14 på något av de nationella programmen hade två procent gjort avbrott eller tagit studieuppehåll läsåret därpå, sju procent hade bytt program medan 91 procent av eleverna var kvar i samma program. Diagram 7 visar studieflödet mellan det första och andra studieåret i gymnasieskolan för elever som började i årskurs 1 på ett yrkesprogram respektive högskoleförberedande program läsåret 2013/14.²⁰

Diagram 7: Studieflödet mellan det första och andra studieåret för nybörjarelever läsåret 2013/14. Redovisning av andel elever per programtyp.

Andelen elever som hade gjort avbrott eller tagit studieuppehåll det andra studieåret var något högre bland elever som började på högskoleförberedande program. Däremot var det något vanligare för elever som började på yrkesprogram att byta program. Fördelningen mellan olika nationella program skiljer sig överlag inte så mycket, med något enstaka undantag. Till exempel hade tolv procent av eleverna som började på humanistiska programmet bytt program till läsåret 2014/15 jämfört med sju procent, som var genomsnittet för de nationella programmen. Hotell- och turismprogrammet hade också en något större andel elever, elva procent, som hade bytt program.

Det var vanligast för eleverna att byta till samma programtyp, det vill säga från ett yrkesprogram till ett annat yrkesprogram. Byten till eller mellan yrkesprogram innebär ofta ett extra studieår, medan byten till eller mellan högskoleförberedande program inte lika ofta förlängde studietiden.

Den genomsnittliga andelen elever som hade bytt program till det tredje studieåret var nio procent. Bland elever som hade börjat sin utbildning på humanistiska programmet hade 15 procent bytt program till hösten 2014. Det var även något vanligare att byta program bland de som börjat på industritekniska programmet, restaurang- och livmedelsprogrammet samt teknikprogrammet, där 14, 12 respektive 13 procent hade bytt program vid det tredje studieåret. Det var vanligare att elever

²⁰ Här används begreppet *studieår* eftersom elever kan vara registrerade i samma årskurs några år i rad.

som hade bytt till eller mellan yrkesprogram gick i årskurs 2 det tredje studieåret, än för dem som bytt till eller mellan högskoleförberedande program.

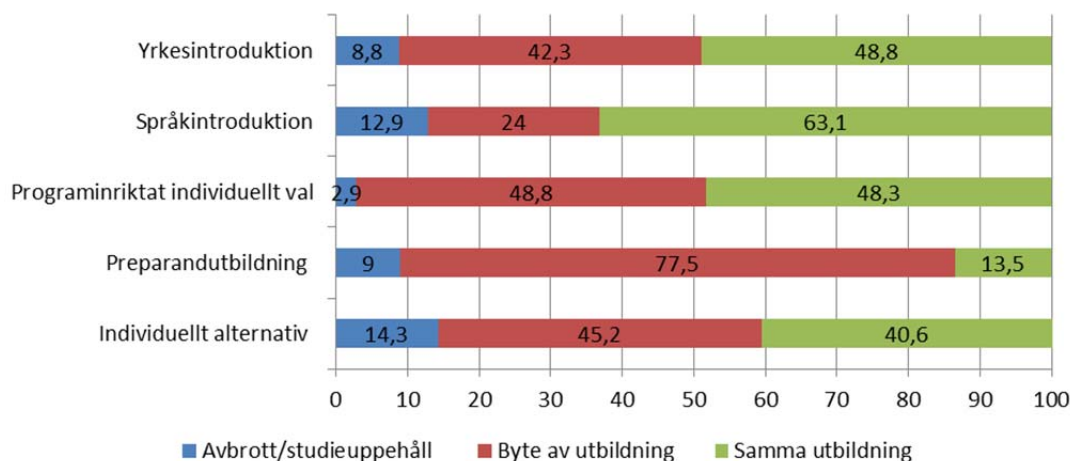
Elever som påbörjat sin gymnasieutbildning på ett introduktionsprogram

Som tidigare har nämnts är syftet med introduktionsprogrammen att ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program eller förbereda för arbete. För elever som började sin gymnasieutbildning på något av introduktionsprogrammen läsåret 2013/14 hade elva procent gjort avbrott eller tagit studieuppehåll läsåret därpå, 41 procent hade bytt program och 48 procent var kvar på samma program.²¹ Vanligaste var byten till ett yrkesprogram, vilket 19 procent av eleverna hade gjort. Det var 16 procent av eleverna som hade bytt till ett annat introduktionsprogram och sex procent till ett högskoleförberedande program.

Diagram 8 visar studieflödet mellan det första och andra studieåret i gymnasieskolan för elever som började i årskurs 1 på ett introduktionsprogram läsåret 2013/14 per program.

²¹ Att göra avbrott kan innebära att eleven har avslutat sina studier på ett introduktionsprogram för att börja ett arbete.

Diagram 8: Studiefloendet mellan det första och andra studieåret för nybörjarelever läsår 2013/14. Redovisning av andel elever per program.

Högst andel som avbrutit eller gjort studieuppehåll är det bland elever som började på individuellt alternativ. Detta är ett av de introduktionsprogram som kan förbereda eleven för arbetsmarknaden. Minst andel finns bland elever som började på programinriktat individuellt val, där tre procent inte var registrerade i gymnasieskolan året därpå.

När det gäller byte av program så hade elever som började på preparandutbildning bytt i högst utsträckning, 78 procent. Denna utbildning är tänkt att så snart som möjligt ge obehöriga elever möjlighet att kunna bli antagna till ett nationellt program. Det var 30 procent av dessa elever som hade bytt året därpå till ett yrkesprogram, 24 procent till ett högskoleförberedande program och 24 procent som hade bytt till ett annat introduktionsprogram.

Ungefär hälften av eleverna som hade börjat på programinriktat individuellt val hade bytt program året därpå och ungefär hälften var kvar på samma utbildning. Det var 43 procent som hade bytt till ett yrkesprogram, och de flesta hade bytt till årskurs 2, d v s utan att förlora studietid.

Elever som började på språkintrouktion var i högst utsträckning kvar på samma utbildning året därpå, 63 procent jämfört med genomsnittet för introduktionsprogrammen som var 48 procent. Bland de som hade bytt program var det vanligaste att ha bytt till ett annat introduktionsprogram.

Yrkesintroduktion ska ge eleverna behörighet till ett yrkesprogram, eller leda till ett arbete. Ungefär hälften av elever som började på detta program hösten 2013 var kvar på samma program året därpå, och 42 procent hade bytt program. Byte till ett annat introduktionsprogram hade 22 procent av eleverna gjort, medan 19 procent hade bytt till ett yrkesprogram.

När det gäller studiefloendet mellan det första och tredje studieåret för elever som påbörjade ett introduktionsprogram läsår 2012/13 hade hälften av eleverna bytt utbildning, medan 22 procent var kvar på samma utbildning. Ungefär en tredje del

hade bytt till ett yrkesprogram, 14 procent till ett annat introduktionsprogram och nio procent hade bytt till ett högskoleförberedande program. De elever som i störst utsträckning var kvar på samma program var de som hade börjat på yrkesintroduktion, 31 procent och programinriktat individuellt val, 28 procent.

För mer information om studieflöde och programbyten i gymnasieskolan se tabell 6A-H.²²

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats under länken ”Statistik & utvärdering”. Där finns Sveriges officiella statistik om gymnasieskolan elever för läsåret 2014/15 på riksnivå samt länkar till Skolverkets databaser med uppgifter på läns-, kommun- respektive skolenivå.

²² <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/gymnasieskola/skolor-och-elever>